sluoksnyje, esančiame po grindimis, rasta XVII-XIX a. keramikos, pagal kurią galima teigti, kad pastatas statytas ne anksčiau kaip XIX a. antroje pusėje. Tačiau iš mikroreljefo matyti, kad aptiktos sienų liekanos yra tik pastato dalis. Tikriausia tai vėlyvesnis priestatas, pristatytas į Š nuo XVI-XVII a. virtuvės, nurodytos 1725 m. aprašyme.

Pagal Siesikų fundatoriaus sumanymą pilis priklausė didikų rūmų-pilių, skirtų gyvenimui ir gynybai, tipui. Ji vienintelė iš tokio tipo pilių nedaug pakitusi išliko Lietuvoje iki šių dienų. Be bokštų, pritaikytų artilerijos gynybai, pilies struktūroje didelį vaidmenį vaidino vandens fortifikacijos. Pylimai ir grioviai greičiausiai vėliau buvo performuoti. Griovių žymės iki šiol matyti dvaro V ir R dalies mikroreljefe. Šiuo metu dvaro P dalyje esantis tvenkinys greičiausiai buvo iškastas XIX a. viduryje arba antroje pusėje. Vėliau jis keletą kartų buvo valomas rankomis. Tai patvirtina ant buvusių tvenkinio krantų rastas molis ir smėlis. Daug kartų valant tvenkinį jis pakeitė savo vietą, todėl dabartinis tvenkinio krantas 14-15 m pasislinkęs į P.

Eugenijus Ivanauskas

Zoviškių senovės gyvenvietės (Anykščių r.) kasinėjimai 1994 metais

Zoviškių senovės gyvenvietė yra 200 m į ŠR nuo tilto per Jaros upę kelyje Utena-Kupiškis, Jaros kairiajame krante. Senovės gyvenviete laikoma apie 60 m skersmens ir iki 4-5 m aukščio nuo upės pakilusi kalvelė, kuri ilgą laiką buvo ariama.

Dvaro laikotarpio radiniai kalvelėje buvo aptikti dar 1976 m., kada šio straipsnio autorius čia pastebėjo koklių ir puodų šukių, rado mėlyno stiklo karoliuką ir Stanislovo Augusto Poniatovskio grašį. 1985 m. LII (vad. A.Girininkas) kasinėjant Jaros akmens amžiaus gyvenvietę, minėtoje kalvelėje buvo iškastas vienas 1 m^2 šurfas, aptiktas plonas kultūrinis sluoksnis su grublėtosios keramikos šukėmis. 1988 m. senovės gyvenvietę žvalgė LKPC (žr. ATL 1988 ir 1989 metais. V., 1990. P.205), nustatė jo

teritoriją. 1990 m. ji buvo įtraukta į archeologijos paminklų sąrašą kaip Zoviškių senovės gyvenvietė (AV 2078).

Kasinėjimų tikslas buvo nustatyti šio objekto archeologinę vertę. Tiriama buvo 5x2m dydžio perkasomis. Iš viso iškasta 18 tokio dydžio perkasų ir ištirtas 180 m^2 plotas. Ankstyviausias aptiktas kultūrinis sluoksnis datuojamas I tūkstantmečio II puse. Rasta tik šio laikotarpio židinio liekanų, duobelė su geležiniu pjautuvėliu ir kultūrinio sluoksnio fragmentų su smulkiomis grublėtomis puodų šukėmis. Atskiri šio laikotarpio radiniai - 2 moliniai verpstukai, rasti jau sunaikintame sluoksnyje.

Vėliau tirtoje kalvelėje buvo įsikūręs Pajario dvaras, nuo XVI a. pabaigos minimas rašytiniuose šaltiniuose. Iš dvaro laikotarpio rastos kelios XVII a. ūkinės duobės ir pavienės sunkiai datuojamos stulpavietės. Ūkinėse duobėse surinkta daug vertingų radinių. Pažymėtina vienoje duobėje rasta dubeninių koklių krosnies su pavieniais plokštiniais kokliais sąvarta. Čia rastas ir neglazūruotas plokštinis koklis su dvigalviu ereliu ir inicialais A ir V. Kitoje duobėje aptikta daug XVII a. I pusės puodų šukių, o suverstose aslos žemėse - daug monetų ir retesnis radinys - medalis, skirtas šv. Ignacijui Lojolai ir šv. Pranciškui Ksaverijui (pav.26). Pastatų pamatų nerasta. Sunaikintuose perkasų sluoksniuose rasta daug įvairių monetų, kurios rodytų, kad čia gyventa XVI a. II pusėje-XIX a.

Pav.26. Žalvarinis medalis
Fig.26. Bronze medal